

Ärende: VN/7020/2024

Lausuntopyyntö tekoäly- ja tekijänoikeuspienryhmien loppuraporteista

1. Täydentäviä huomioita pienryhmien laatimiin loppuraportteihin

Onko pienryhmä 1: Tekoäly luovassa työssä loppuraportin sisältöön täydennettävää oman toimialasi osalta?

-

Onko pienryhmä 2: Teknologia loppuraportin sisältöön täydennettävää oman toimialasi osalta?

-

Onko pienryhmä 3: Oikeudelliset kysymykset loppuraportin sisältöön täydennettävää oman toimialasi osalta?

-

2.1 TOIMENPITEET

1. Kannatatko esitettyjä toimenpiteitä?

Upphovsrättsinnehavarna har en absolut rätt till sina verk. De skall kunna besluta hur, var och när deras verk kan användas. Om de ger lov till att verken får användas har de rätt till en rättvis och tillräcklig ersättning.

FSF anser att möjligheten till att sälja licenser skall tas in i lagen. Sedan efter att möjligheten finns kan upphovsrättsinnehavarna självständigt besluta om de vill sälja licens till sina verk.

Ministeriet skall tillsammans med upphovsrättsinnehavarna arbeta för att reglerna på EU nivå blir tillräckligt bra. Reglerna måste kräva tillräcklig transparens och företagen som bygger upp AI program måste berätta vilka enskilda verk som använts. Reglerna måste även gälla redan existerande program och appar.

Upphovsrätten är viktig och den måste skyddas.

Det finns tyvärr i dag en tendens att glömma bort Bernkonventionen som både EU och alla dess medlemsländer har anslutit sig till.

Det går inte ihop med Bernkonventionens regler att bygga upp ett register för varken de så kallade minnesorganisationerna (muistiorganisaatiot) eller för andra som vill utnyttja upphovsrätten. Upphovsrätten tillhör upphovsrättsinnehavaren och den uppstår genast då ett verk uppstår. Det går inte ihop med Bernkonventionen att kräva att upphovsrättsinnehavaren skall registrera sin upphovsrätt och ännu mindre att hen skall registrera ett nej för att hens verk inte skall användas. Det är klart att ingen får använda verk utan att be om lov av upphovsrättsinnehavaren och betala en rimlig ersättning. Begränsningar av upphovsrätt skall stadgas i lag och vara klara och göra ett så litet intrång i upphovsrätten som möjligt.

Med hänvisning till ovanstående ser FSF ingen orsak i synnerhet nu då regeringen vill spara på allting, använda pengar till att bygga upp ett register för minnesorganisationernas bruk.

Standarder är bra och underlättar. När standarder görs skall man komma ihåg att upphovsrätten skall skyddas och att upphovsinnehavarnas rättigheter inte får offras.

FSF anser att då ett verk skapats till 100 procent av AI har konsumenterna en absolut rätt att få den informationen.

Ett certifieringssystem kan ändå inte lösa alla problem som kommer att uppstå inom det stora gråa området då AI används. Vi har en fungerande upphovsrätt som från fall till fall kan avgöra om verksgränsen har överskridits och om upphovsrätt har uppstått. Att skapa ett nytt certifieringssystem för ny teknik är lockande men onödigt. Ett certifieringssystem blir lätt för enkelt, för låst och kan inte i tillräcklig mån ta i beaktande hur komplext mänskligt skapande och nyskapande är.

2. Onko jokin toimenpide mielestäsi toista tärkeämpi?

Det viktigaste är att lagen ändras så att upphovsrättsinnehavarna kan om de så vill sälja licenser till sina verk.

3. Millä tavalla katsot, että toimenpiteet tulisi toteuttaa?

-

2.2 KOULUTUS- JA TIEDOTUS

1. Kannatatko esitettyjä toimenpiteitä koulutukseen ja tiedotukseen liittyen?

Att informera och utbilda människor är alltid bra.

Man kan ändå fråga sig om ministeriet är rätt instans för det. Organisationerna för upphovsrättsinnehavarna bör få pengar från ministeriet för att informera och utbilda sina egna medlemmar. Då är informationen exakt för just dessa medlemmar. Vi vet alla att man skurit ner och i många fall helt och hållet tagit bort statsstödet för organisationerna. Det är beklagligt.

Att ha finländska regler och/eller en guide för utvecklare av AI modeller är lustigt eftersom de stora bolagen är utländska. Man kan fråga sig hur en finländsk guide skulle tas i beaktande av dem.

Det är viktigast att jobba på EU-nivå för att få regler som även i fortsättningen skyddar upphovsrättsinnehavarna.

2. Onko jokin ehdotettu teema mielestäsi toista tärkeämpi?

-

3. Millä tavalla katsot, että koulutus ja tiedotus tulisi toteuttaa?

Upphovsrättsorganisationerna borde få resurser för att informera och utbilda sina medlemmar.

2.3 SELVITYKSET

1. Kannatatko esitettyjä aiheita selvitettäväksi?

Det är viktigt att utreda hur vi kan förbjuda så kallade deep fake-video klipp. De är video klipp där man använt verkliga människors utseende och röster för att förvirra tittarna eller lyssnarna till att tro att det verkligen är de riktiga människorna som har sagt eller gjort någonting. Deep fake är en risk inte enbart för upphovsrättsinnehavare utan för demokratin och hela vårt samhälle. Frågan är sådan att den inte kan avgöras i Finland men vi kan och skall utreda hur vi kan förhindra att deep fake video klipp kan användas för att leda massorna och för att ta arbetstillfällen av skådespelare och andra artister. Den här utredningen kan inte utföras enbart av undervisnings- och kulturministeriet.

FSF förstår inte hur det är ministeriets uppgift till att informera människor om att de olika AI-hjälpmedlen har alla olika regler. När man använder ett hjälpmedel måste man godkänna och förstå reglerna i just det avtalet. Ministeriet skall inte göra en utredning gällande det här. Ministeriet är inte heller rätt plats att fråga om juridiska råd. Igen är det de olika upphovsrättsorganisationerna som skall informera sina medlemmar.

Att göra en utredning över vad som sker vid en skolning och utveckling av AI anser FSF att är irrelevant. Tekniken går hela tiden framåt och föråldras snabbt. Det relevanta är att upphovsrättsinnehavarnas verk inte får användas utan lov.

Om ett verk matas in i AI har man använt det. Det skall inte ha någon betydelse hur det rent tekniskt används.

Att göra en utredning över hurdan utbildning upphovsrättsinnehavarna behöver är inte någonting som ministeriet skall syssla med. Upphovsrättsorganisationerna känner sina medlemmar bäst och de bör få resurser för att kunna sköta detta viktiga jobb. Som vi vet gå utvecklingen åt ett helt annat håll nu eftersom statsstödet att skurits ner eller helt och hållet bort för dessa organisationer.

Att göra en utredning gällande behovet av tilläggsresurser och -finansiering till de kreativa branscherna är lätt skrattretande i dessa tider. Det finns statistik att tillgå gällande hur inkomsterna i de kreativa branscherna har minskat. Det är allmänt känt att AI-företag använt upphovsrättsskyddade verk utan ersättning. Ministeriet kan arbeta för att göra det omöjligt i fortsättningen. Det arbetet sker mest på EU-nivå. Om ministeriet vill påverka hur resurserna fördelas kan de jobba aktivt för att kollektiva avtal kan användas mera allmänt i Finland.

Att göra kriterier för AI skall ske på EU nivå och inte i Finland.

2. Onko jokin selvityksen aihe mielestäsi toista tärkeämpi?

Hur man kan förbjuda deep fake skall utredas så snabbt som möjligt.

3. Millä tavalla katsot, että selvitykset tulisi toteuttaa?

-

3. Lopuksi

Muita huomioita pienryhmien laatimiin loppuraportteihin ja niissä esitettyihin suosituksiin?

Det är synd att FSF och många andra organisationer inte fick plats i de här arbetsgrupperna. I sig är det bra att ministeriet nu ber om utlåtande. Det är bedrövligt att inget av materialet finns på svenska.

Upphovsrättsinnehavarna behöver hjälp av ministeriet för att utreda hur deras verk använts olagligt av AI bolag. Vi vet att även våra medlemmars verk har använts olagligen vid träning av AI. Ministeriet borde utreda hur vi kan stoppa det här och hur vi kan dra dessa bolag inför rätta.

Tverin Marica
Finlands svenska författareförening